

ПРИКАЗ УЏБЕНИКА “ЈАВНА БЕЗБЈЕДНОСТ”, АУТОРА ДР СТЕВЕ ИВЕТИЋА И АЛЕКСАНДРА МИЛАДИНОВИЋА, У ИЗДАЊУ ВИСОКЕ ШКОЛЕ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА БАЊА ЛУКА

Приказ

DOI: 10.7251/BPGBL1214311P

УДК: 351.74(76(049.32))

Витомир Петричевић*

Почетком првог семестра академске 2013/2014. године, у издању Високе школе унутрашњих послова Бања Лука објављен је уџбеник “Јавна безбједност” аутора доц. др Стеве Иветића и Александра Миладиновића. “Јавна безбједност” је уџбеник за истоимени предмет који се, као изборни, изучава на првог години студија на Високој школи унутрашњих послова у Бањој Луци, а аутори су професор и стручни сарадник на наведеном предмету.

Уџбеник је конципиран сходно актуелном силабусу овог предмета у склопу Наставног плана и програма Високе школе унутрашњих послова. Резултат је потребе да се студентима на једном мјесту омогући преглед најосновнијих детерминанти јавне безбједности, као и сегменти (области) јавне безбједности са акцентом на јавну безбједност у Републици Српској и у БиХ. У том контексту, видљиво је да су аутори исправно поступили када су, конципирајући уџбеник, изоставили одређене теоријске и стручне елаборације многобројних проблема из ове области, већ су се фокусирали на јасно, прецизно и сажето представљање најзначајнијих сегмената из ове области, што је и разумљиво уколико се има у виду да се поједини сегменти јавне безбједности изучавају и на другим предметима током образовања студената на ВШУП-у. У том контексту, аутори у предговору чак и наговјештавају да би се усљед тога јавна безбједност могла перципирати и као својеврсни увод у проблематику која се накнадно изучава на ВШУП-у.

Систематика уџбеника је у већој мјери преузета из других уџбеника из ове или сличних области, наравно, уз придржавање актуелних нормативних и институционалних детерминанти из ове области на нашим просторима, конкретно на простору Републике Српске. С обзиром на предмет јавне безбједности, разумљиво је да се одређени дио уџбеника базира на појединим законским и подзаконским прописима који су дјелимично и инкорпорирани у сам текст уџбеника. То се у првом реду односи на Закон о унутрашњим пословима Републике Српске који уређује област јавне безбједности, али и на друге законе из области

* Висока школа унутрашњих послова, Бања Лука, e-mail: vitomir.petricevic@education.muprs.org.

јавне безбједности, попут Закона о кривичном поступку, Закона о полицијским службеницима, Закона о јавном реду и миру, Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима...

Сам уџбеник се састоји од четири прегледне и логично постављене цјелине које, с пописом коришћене литературе, заузимају 304 странице, колико уџбеник укупно има.

У првом поглављу уџбеника, аутори износе основне појмове који се обрађују у уџбенику, али и основне појмове који се изучавају на Високој школи унутрашњих послова, што би се могло сматрати сувишним. Међутим, уколико се има у виду циљ уџбеника, а поготово његова превасходна намјена и фокусираност на студенте прве године који још увијек немају знања о области јавне безбједности и основним појмовима из ове области, овај приступ конципирању уџбеника, односно његовом садржају, у првом поглављу се свакако чини разумљивим и прихватљивим. У том контексту, аутори указују на појмовна одређења и етимолошку основу термина безбједност, из чега перципирају и диференцирају и сам појам јавне безбједности, представљајући и одређене карактеристике јавне безбједности. Поред указивања на појам безбједности, аутори указују и на појам полиције, а поготово на функције полиције, јер је разумљиво да оне чине суштину и садржај рада полиције јавне безбједности.

Посебна вриједност овог поглавља, а могло би се рећи и самог уџбеника, јесте представљање полицијског система БиХ и Полиције Републике Српске. На јасан и не превише опширан начин, аутори представљају актуелни полицијски систем у БиХ, уз неминован историјски и нормативни аспект, што представља један од концизнијих и најсвјежијих приступа овом проблему, поготово уколико се имају у виду недавне институционалне и нормативне промјене на овом плану. С обзиром на то да се уџбеник превасходно базира на јавној безбједности у Републици Српској, разумљиво је што аутори посебно представљају Полицију Републике Српске, у оквиру чега се наводи настанак, развој, те реформа полиције у БиХ, са нагласком на мјесто и улогу Министарства унутрашњих послова Републике Српске у том процесу. У овом дијелу се, први и још увијек једини пут у уџбеницима, представља и актуелна организациона структура Министарства унутрашњих послова Републике Српске.

Друго поглавље уџбеника, које је по обиму најштурије, односи се на нормативни аспект јавне безбједности и подјелу послова јавне безбједности. У овом сегменту аутори перципирају Закон о унутрашњим пословима Републике Српске, на основу којег примарно диференцирају и послове јавне безбједности Републике Српске, али се не заустављају на наведеном, већ дају и властити осврт на актуелно нормативно

одређење ове проблематике у Републици Српској. На основу наведеног нормативног оквира, аутори дају и властиту класификацију послова јавне безбједности, за коју је примјетно да дјелимично одудара од прихваћених класификација послова јавне безбједности код других аутора и уџбеника из ове области, међутим, и за наведено би се могло рећи да је разумљиво, пошто сама класификација мора да уважи позитивноправни оквир дјеловања полиције јавне безбједности.

Садржински посматрано, треће поглавље се надовезује на друго и представља његову конкретизацију. Наиме, у трећем поглављу се указује на конкретне послове полиције, почев од сузбијања криминалитета и одржавања јавног реда и мира и контроле и регулисања саобраћаја, преко послова обезбјеђења јавних скупова и личности и објеката који се посебно обезбјеђују, до управних унутрашњих послова, послова системске подршке и односа полиције са јавношћу. Разумљиво је да се наведени послови посматрају кроз актуелни нормативни оквир у Републици Српској, па се наводе одређене специфичности које ови послови имају сходно нормативном регулисању на нивоу БиХ, или у Федерацији БиХ или по кантонима у Федерацији БиХ. Разумљиво је да је ово најобимнији дио уџбеника.

У четвртој дијелу уџбеника се даје преглед најучесталијих начина обављања претходно елаборираних послова јавне безбједности. Држећи се концизности и примарности, аутори не наводе све начине обављања полицијских послова, већ су се определијели за најучесталије или примјетније, те тако образлажу превентивну и репресивну активност полиције, уз незаобилазан приказ концепта рада полиције у заједници, позорничко-патролну дјелатност, примјену полицијских овлашћења, оперативни рад полиције и рад дежурне службе, пружање асистенција... У дијелу о полицијским овлашћењима, аутори се држе нормативног оквира примјене полицијских овлашћења сходно Закону о полицијским службеницима Републике Српске, што је и разумљиво, јер се она изучавају и у оквиру других предмета у склопу Високе школе унутрашњих послова (као и други начини обављања послова јавне безбједности), али ипак дају својеврсни лични печат овој проблематици у свакодневним активностима полиције, што свакако подиже квалитет уџбеника.

Из наведеног се може перципирати да ће уџбеник послужити основној намјени, а то је да студентима омогући лакше и квалитетније савладавање основних постулата јавне безбједности, које ће им свакако омогућити и лакше и садржајније савлађивање студија на Високој школи унутрашњих послова. Међутим, књига свакако може да послужи и полицијским службеницима и свим другим лицима која непосредно или посредно имају везе са пословима јавне безбједности, јер се у њој налази преглед најосновнијих позитивноправних аката из ове области, са неизоставном елаборацијом, што је такође једна од вриједности књиге.

Наведеном треба додати да су аутори, ефикасно удруживши научно и стручно знање и практично искуство, то примијенили и у уџбенику, те уџбеник, поред научне утемељености и функционалности, свакако има и практичну примјену, поготово ако се имају у виду бројни примјери из праксе, као и навођење потенцијалних рјешења проблема за које аутори знају или сматрају да се појављују у свакодневној полицијској пракси.

Због наведеног, уџбеник "Јавна безбједност" аутора доц. др Стеве Иветића и Александра Миладиновића свакако да би требало да представља незаобилазно штиво за студенте Високе школе унутрашњих послова Бања Лука, али и својеврсни подсјетник за полицијске службенике и друга лица из области јавне безбједности којима ће помоћи у свакодневном раду на оперативним и другим пословима, ради чега се ова књига препоручује за читање.